

[Normann Andersen.]

arbejde kunne have været gjort betydelig bedre og også til billigere priser.

Det er min overbevisning, ikke mindst gennem mit praktiske arbejde, at dette lovforslag vil have en absolut gavnlig virkning på de fremtidige byplaner, og jeg kan derfor anbefale lovforslagets gennemførelse så hurtigt som muligt. Der er selvfølgelig enkeltheder i lovforslaget, der må søges nærmere belyst, men når dette er sket under udvalgsarbejdet, vil jeg håbe, at fornuftig og logisk tankegang vil medføre, at den nye lov må få lov til at virke til gavn for den enkelte by og måske også dermed, set i et videre perspektiv, må få lov til at virke som et gode for samfundet som helhed.

Så vil jeg godt lige til slut føje til, at når jeg nu har draget denne ene bestemte by frem, så er det jo netop, fordi man dér har haft de store praktiske erfaringer, og at man også dér på et tværpolitisk grundlag har været i stand til at gennemføre den planlægning, som man nu har set, og hvis ry er nået viden om. Jeg synes, at alene den betragtning, at de samme mennesker, der har stået i disse ting, kunne tænke sig at anbefale dette lovforslag — og det ved jeg at de kunne — er en grund til, at lovforslaget bliver gennemført.

Brøndlund Nielsen (V):

Venstre, Danmarks liberale parti, afviser det lovforslag, der her er fremlagt. Det er meget vidtgående. Der er jo ingen tvivl om grundlovens holdning til ekspropriationer. Det er en absolut undtagelse, at det kan ske i forhold til den private ejendomsret, sådan som det er fastlagt i grundloven.

Set i forhold til dette er ministerens forslag yderst vidtgående. Det skal give adgang til ekspropriation til, så vidt jeg kan se, ethvert senere anvendelsesformål, og jeg må yderligere understrege „senere“, for ekspropriationen skal kunne ske på et meget tidligt tidspunkt, hvor disse ting slet ikke er klarlagt ved planlægning. Jeg synes, det er en meget lemfældig omgang med grundprincipper i vor forfatning.

Nu lagde jeg mærke til, at den socialdemokratiske ordfører, hr. Normann Andersen, lagde meget stærk vægt på og adskillige gange gentog, at planlægning kunne blive

billigere igennem en sådan lov. Ja, men mon ikke det yderligere viser det meget afslappede forhold, man har til grundlovssikrede rettigheder, for det har dog vel altid været sådan, at ekspropriationer skulles følges op med fuld erstatning? Det vil sige, at jeg ikke kan forestille mig, hvordan man under de vilkår skulle kunne sikre endog en billigere planlægning og byudvikling, hvis man gennemfører et sådant forslag. Det er jo netop at antyde, at man med loven i hånden vil søge at anfægte disse grundlovssikrede rettigheder.

Så taler hr. Normann Andersen også om, at man vil få en bedre planlægning — en bedre planlægning efter et eventuelt flertals opfattelse i kommunen, men hvad med det, måske meget store, mindretal, som havde en anden opfattelse? Det er da sådan, at det jo netop er mindretallet, der skal sikres, når frihedsrettigheder er fastslået i en forfatning.

Vi afviser altså lovforslaget og vil, hvis det når videre i behandlingen her, bruge de midler, der er, for at standse det.

Når tilhængerne af forslaget også henviser til byudvikling og dennes tempo og de problemer, det rejser, så må vi gøre opmærksom på, at netop dette byudviklingstempo heldigvis nu er blevet afgørende bremset, ja, det er blevet bremset i så høj grad, at ministeren har nok at lave i sin anden egenskab af boligminister med at søge at rede de økonomiske problemer ud, der er opstået af for stærk en udvikling og idyllisk planlægning af store bolig- og centerområder.

Dette er et lovforslag, der er typisk socialistisk i sit sigte. Vi mener, ejendomsretten er noget helt centralt i samfundet. Modsætningen mellem de to standpunkter kommer frem, når ministeren mener, at det offentlige må eje jorden for på et ubestemt senere tidspunkt at anvende den til et hvilket som helst formål, og at det offentlige, måske i strid med de oprindelige ejere og med store dele af befolkningen, fastlægger, hvad man måtte mene fra offentlig side er almenvellet.

Hans Bjerregaard (FP):

Den private ejendomsret har tilsyneladende altid været en torn i øjet på socialdemokratiet, og det har da heller aldrig for sømt en mulighed for at udhule den. Sidst med dette lovforslag, hvor de med kommune-